

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

Mala fides an Successori in præscriptione noceat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96556)

esse usufructus eiusdem rei, qui quidem usufructus numero distinguantur. & quia quibusdam videbitur, vnius, & eiusdem rei vnicuique tantum usufructum constitui posse. fit exemplum aptius, & verius in pluribus hypothecis, quae dubio procul possunt circa eandem rem constitui. Nam si possessor habeat bonam fidem quo ad vnam hypothecam, aduersus eam praescribit. si vero habeat malam fidem respectu alterius hypothecae, minime aduersus illam procedet praescriptio. quod in specie adnotarunt Claudius in dict. lib. naturaliter. column. 3. & Balb. 2. parte 3. partis princip. quest. 4. optimus text. in l. si balneum. ff. qui pos. in pig. habeat.

Tertio verissime constat, malam fidem respectu vnius partis fundi non impedire praescriptionem respectu alterius partis, in qua possessor habet bonam fidem. Sicuti probatur in dict. l. si quis fundum. ff. de acquiren. possess. Et notat in specie post alios Balb. in d. quest. 4.

Quarto, si quis malam fidem habeat respectu eius à quo causam habuit, quia credit, illum dominium non habuisse, nec potuisse transferre dominium in possessorem. simul tamen opinatur, & existimat ex alia causa rem ad se pertinere, profecto hic possessor praescribere iuste poterit, quippe qui vere bonam fidem habeat.

Quintus casus hac in questione constitui potest in eo, qui rem alienam possidens, in iudicium ab eo, qui nec dominium, nec ius habet, adducitur. Is etenim cum alioqui bona fide possideret, si lite contestata per eum aduersus iniquum actorem non contraxerit vitium malae fidei, quia non obstante ea contestatione adhuc opinatur rem ab eo possessam propriam esse, usufrucationem continuabit, nec ea censetur interrupta per dictam litem contestationem. quemadmodum Socin. respondet in dict. consilio. 47. libr. 3. ad hoc inducens Bartol. opinionem in d. l. naturaliter. ff. de usufrucatione.

Sexto eiusdem Bartol. sententia vera est, & obtinet in alium sensum, hunc videlicet, ut possessor malae fidei respectu Sempronii, qui verus dominus non est, bonae fidei tamen quo ad Titium, qui verum rei dominium habet, si iustam habeat causam litigandi super eadem re cum Titio eius vero domino ipsam vendicte, nequaquam tenebitur ad eiusdem rei interitum, qui pendente lite contigerit absque possessoris culpa, eo quidem modo, quo res ipsa apud verum dominum esset peritura: quod Bartol. visum est in litem si verberatum. §. vltim. ff. de rei vendicte.

§. NONVS.

An mala fides successori noceat in praescriptione.

SVMARIA.

- 1 Successor vniuersalis non potest praescribere rem à defuncto mala fide possessam.
- 2 Haeres tenetur ex persona defuncti, & quatenus.
- 3 Fructuarius haeres an usufrucare possit, & ibid. intellectus. leg. neque fructuarii C. de usufructu.
- 4 Haeres eius, qui precario possidet, an intelligatur domino possidere.
- 5 Mala fides defuncti non obstat haeredi bona fide praescribenti annis triginta.
- 6 Quid de haerede conscientie Inuentarium.
- 7 Mala fides praesumpta vel ficta ipsius defuncti, non nocet haeredi.
- 8 Successori singulari, an nocet mala fides auctoris.
- 9 Missus in possessionem ex causa noxali, vel damni infecti, an praescribat mala fide? Et ibid. intellectus leg. & generaliter ff. de noxalibus.

His denique quo ad ipsius possessoris & praescribentis bonam fidem praenotatis subinde queritur, vtrum mala fides auctoris noceat successori? quam quaestionem breuiter absolueri conabor: si quidem ea passim ab aliis non indiligenter tractatur: idcirco duas tantum exponam pro eius resolutione conclusiones.

1. Prima conclusio: Successor vniuersalis iure haereditario, non potest rem à defuncto mala fide possessam etiam triginta annorum tempore praescribere, quamuis is bonam fidem habeat, velique à seipso initium praescriptionis adsumere, nulla temporis accessione usus. Haec constat: quia haeres personam defuncti repraesentat, & ideo mala fides defuncti in haerem, & vniuersalem successorem transmittitur. text. opti. apud Iuriconsultum in l. cum haeres. ff. diuers. & tempor. praescript. l. vltim. C. commun. de usufrucatione. Quae quidem conclusio etiam iure Pontificio procedit secundum Abb.

Anton. & Felin. column. 8. in cap. si diligenti. de praescript. eundem Abb. in capitul. 2. column. 2. eod. titul. & plures alios, quos Iuriconsultus citant, hanc Opinionem Communem esse asseuerantes, praesertim Balb. de praescript. 2. part. 3. part. princip. questio. 12. in 2. membris. Alex. Croc. fol. penult. in l. Pomponius. §. cum quis. ff. de acquiren. possess. ca. meti Dynus in hac regul. numer. 42. ad fin. & Bartol. in dict. cum haeres. Aegidius à Bellamera in capit. vigilanti. numer. 32. de praescript. & quidam alii opinentur, iure canonico postea haerem praescribere rem mala fide à defuncto possessam, modo ipse haeres nolit vti accessione possessionis ipsius defuncti. Quorum opinio in eo, quod constituitur vult differentiam inter ius canonicum & civile, profus est falsa, nec vlla congrua ratione defenditur. Etenim sicut iure civili haeres repraesentat defuncti personam l. cum à matre. C. de rei vend. l. 2. §. ex his. ff. de verb. oblig. & in authent. de iureiur. à mori. praescripta ita & iure Pontificio: nec hoc quisquam inficiabitur: vnde si iure civili haeres praescribere non potest rem à defuncto mala fide possessam: quia eius personam repraesentat idem iure canonico dicendum est, eadem inspecta ratione illud profecto posset à Dyno. Bartol. & aliis iustis constituari, quod fortassis haec prima conclusio, nec iure civili obtineat. Nam etiam verum sit, quod haeres possit praescribere rem à defuncto mala fide possessam, cum velit vti accessione possessionis obtentae ab ipso defuncto, d. l. Pomponius. §. cum quis. tamen si haeres velit incipere praescriptionem nulla usus accessione temporis, quo defunctus possessionem habuit, praescribet habens bonam fidem: nam dicta leg. cum haeres non omnino hanc praescriptionem excludit: quod aperte apparet, si Iuriconsulti contextum referamus. Cum haeres, inquit Vlpianus, in ius omne defuncti succedit, ignoratione sua defuncti vitia non excludit: veluti cum legens alienum ille vel precario possidet. Quamuis enim precario haerem ignorantem non tenet, nec interdictio recte conueniatur: tamen usufrucare non poterit, quod defunctus non potuit. Idem iuris est, cum de longa possessione quaeritur: nec enim recte defenditur, cum ex ordium rei bonae fidei ratio non teneatur. Haec Iuriconsultus, qui non tractat expressim de haerede à seipso incipiente praescriptionem: imo in his vltimis verbis insinuat exordium praescriptionis adsumi à tempore defuncti, cum hoc exordium ad malam fidem referat: quae tamen mala fides tunc, id est, à defuncto initium habuit, non ab haerede, qui bona fide possidet. Ratio autem, qua tenentes commitem sententiam vtuntur de repraesentatione personae defuncti, fortiter vrget in fauorem communis assertionis: nam & ea Iuriconsultus ipse in dict. leg. cum haeres. vtitur in euilic responsi principio: procedit tamen quod ad actiones, & obligationes personales, ex quibus haeres tenetur ex persona defuncti, non tamen quod ad vitia personalia ipsius defuncti, quae in haerem non transeunt, nec ei nocent in his, quae haeres ipse agere velit ex sua persona: etenim in his quae haeres expedire & peragere vult vult defuncti possessione, vel contractu, necesse est, vt particeps sit vitorum personalium ipsius defuncti, cuius personam repraesentat. Quamobrem etiam si haeres tenetur quandoque ex delicto vel mala fide, vitio & crimine defuncti, non ex hoc sequitur, quod ipsum vitium in haerem transeat vt personam haereditatis inhaeriat. Quod palam probatur, si ostendimus, malam fidem defuncti non transire in personam haereditatis, in eum sensum, vt eam vitio personali afficiat. Hoc vero constat argumento sumpto ab absurdis euitandis. Nam si ratione repraesentationis mala fides defuncti transeat in haerem, & eius personam afficiat saltem per fictionem quo ad effectum praescribendi: profecto sequeretur nulla vniuersum tempore, nullo vnquam casu posse haerem praescribere rem mala fide possessam à defuncto, nec spacio longi, nec longissimi temporis, etiam vbi titulus ad praescriptionem necessarius non sit: quod perquam durum & asperum videtur his, quorum opiniones statim explicabimus: cum mala fides, et si facta sit apud haerem, praescriptionem impediatur ob repraesentationem, attenta generali communis assertionis ratione: nec enim fictio semel à iure inducta abique contraria iuris decisione perficere potest, quippe quae veluti certa res sit iure statuta. Deinde si verum est, quod Doctores pro communi adnotarunt, malam fidem defuncti in haerem transire ob repraesentationem, sequitur plane, quod si defunctus debitor sit aliquid quantitas, & ratione

huius obligationis sit in mala fide constitutus: eius hæres bonam fidem habens non poterit vel statuto, vel lege municipali, que dicat actionem personalem decem annis præscribi, hanc actionem præscriptione temporis excludere, ob malam fidem, sicuti nec defunctus possit: quod ipse falsum esse censet. Denique ut hæc breuiter absoluam, nisi falsum esse censet. Denique ut hæc breuiter absoluam, nisi falsum esse censet. Denique ut hæc breuiter absoluam, nisi falsum esse censet.

Secundæ communis opinioni adhuc ad stipulatur text. in l. 1. de usufructu. Cod. de usufructu. cuius hic est contextus: Neque usufructuarius ad obtinendam proprietatem rerum, quantum usufructuarius habet, neque successores eius, vlla temporis ex causa tenentes præscriptio munit, quo in loco Paul. de Calt. scribit: quod si is, qui possidebat precario nomine, mortuus est, & hæredes eius per triginta annos, & ultra etiam precariam ignorantes possederint proprio nomine, non propterea rem ipsam præscripserunt, ea ratione, quod cum defunctus nomine precario tenuerit rem, eius hæres censetur eodem modo tenuisse, licet tenuerit ut domini: quia non superveniente noua causa non interruerunt possessionem: sicuti nec defunctus potuisset mutare causam possessionis in nemo. Cod. de acqu. r. poss. Hæc Paul. Castren. opinio etiam probatur in l. cum hæres. & sequuntur Paulum Balb. de præscrip. 4. part. 4. part. princip. quest. 11. columna. secunda, & Andr. Tiraquel. in l. de constitut. 2. part. ampliat. 1. 3. nu. 5. & sequentibus. Facit optimus textus in l. cum in plures. in fine princip. ff. loca. ubi apparet heredem coloni, quamvis colonus non sit, nihilominus domino possidere: unde et si hæres bonam fidem habeat, non potest præscribere, licet velit ipse præscriptionem incipere, quia non potest mutare causam possessionis, qua defunctus possidebat. Hic tamen adnotandum est commune sententiam duabus rationibus defendi ab his, qui eam sequuntur. Prima quidem ratio deducitur à mala fide defuncti, quasi hæres non possit mutare illam malam fidem defuncti, nec vitium illud resarcire: & hæc ratio constat in d. leg. cum hæres. si diligenter eius verba pensitantur. Altera ratio in eo versatur, quod si defunctus ex aliqua causa possidebat, quæ non poterat esse sufficiens ad præscriptionem: cum nomine alterius possideret, eius hæres ex eadem causa intelligitur possidere: & ideo usufrucapere non potest deficiente ea possessione, quæ ad præscriptionem requiritur. Prior ratio tollitur ex his, quæ modo explicuimus in responsione, & intellecta d. l. cum hæres. quasi hæres ipse incipiens à se præscriptionem minime vsus accessione defuncti, ac bonam fidem habens, nequaquam impediatur præscribere: quippe qui non vtatur in hac præscriptione iure hæreditario. Posterior ratio tunc deficiet cum probatum fuerit possessionem interuersam esse ab hærede, amissamque à vero rei domino, quod poterit iure resoluui ex his, quæ in hac Relezione part. 1. §. 1. tradita fuerit, numero tertio. Ex præterea si considerare textum in l. si de eo. §. si forte. ubi Bartol. & Aretin. ff. de acqu. r. poss. cuius auctoritate dabitur fortasse insignis intellectus ad d. leg. cum in plures. ff. loca. in fine princip. atque in vniuersum, quoties quis nomine alterius possideat ex eo contractu qui ad eius hæredem non transit, eo quidem mortuo, possessioneque apprehensa per hæredem titulo domini, si verus dominus eam neglexerit repetere, ac habere, perdit sane possessionem, ab eoque tempore hæres proprio nomine possidere intelligitur. Hinc denique si post mortem constituentis se precario alterius nomine possidere, hæres rem occupauerit, diuque steterit prior possessior absque eo quod apprehenderit possessionem, eamque neglexerit repetere, profecto possessionem amittit, & hæres proprio nomine incipit possidere, sicuti in specie voluerunt Ancharan. in cap. cum venissent. de restitut. spoliat. 3. no. ab. Corne. consilio. 189. libro 3. column. vltima. Carolus Ruinus consilio. 127. column. 5. libro 5. quibus accedit Tiraquel. in d. ampliat. 1. 3. numer. 7. cum præcarium in hæredem constituentis non transeat. l. cum præcario. §. precario. ff. de precar. capitul. vltim. de precar. Etiam

is, cuius nomine res possidetur precario, si mortuo constituyente sciat ab alio rem occupatam, eamque neglexerit repetere per modicum tempus, amittit possessionem, quam habebat. l. quamuis. l. quod meo. in fine. ff. de acquirend. poss. Si vero ignorat rem ab alio occupatam, vel scit vacantem esse, tunc non perdit possessionem civilem, nisi ex eo tempore, quo obliuio inducitur. l. si id quod in princip. ff. de acquirend. poss. l. furtum. §. 1. ff. de vsucap. Qua distinctione vtuntur Bartol. in d. l. si de eo. §. si forte. Panormit. in d. capitul. cum venissent. column. penultim. & vltim. Paul. Caltr. consilio 10. columna secunda. libro 1. Matth. Afflic. decisio. 40. column. penult. versicul. præterea ex negligentia. Andr. Tiraquel. in 3. part. de constitut. limitat. 21. numer. 8. Quo fit, ut minime impediatur præscriptio. ex ratione Paul. Castren. in d. l. neque usufructuarius. saltem ex eo tempore, quo hæres proprio nomine inceperit possidere. idcirco communis sententia dubia videtur adhuc. Nam & opinione Dyni in hac regul. præter supra citatos sequuntur Alexand. in consilio 10. num. 7. & ibi Carol. Molin. lib. 1. idem Alexand. in consilio 39. num. 2. lib. 2. & alii per Balbum relati. licet idem Alex. in aliis responsis communem fuerit secutus. Imo nullam esse inter ius Canonicum, & Civile hac in re differentiam asserit Carolus Molin. in d. cons. 4. column. 1. sentiens etiam iure civili admittendam fore opinionem Dyni. Tandem ex hac disputatione sunt aliquot explicanda, quæ ab omnibus ad examen huius questionis adducuntur.

Primum an hæres incipiens ab eius possessione præscriptionem, possit rem à defuncto mala fide possessam præscribere triginta annorum præscriptione? Siquidem hanc præscriptionem iure procedere, non obstante mala fide ipsius defuncti, asserit gloss. in regul. cum quis de regulis iur. in 6. quam sequuntur Bald. in l. nihil. Cod. de vsucap. Aretin. & Crott. in d. l. Pomponius. §. cum quis. Paulus Castren. in l. 2. Cod. de fruct. & liti. expens. idem Paulus in consil. 81. numer. 12. & consil. 258. lib. 2. ea ratione quod hæc præscriptio triginta annorum titulum non requirat: sed tantum bonam fidem, quæ vero adest heredi toto præscriptionis tempore: titulus autem hæredis, qui vitium habet ratione malæ fidei defuncti, minime nocet: cum sine eo præscriptio procedat. Hæc tamen opinio falsa quibusdam videtur, & præsertim Panormit. in capitul. si diligenti. column. 8. de præscrip. Alexand. Vincen. & Iason in d. l. §. cum quis. & Balb. in d. quest. 12. nam hi opinionem communem sequuntur omnia Baldi distinctione. Francus item in d. l. regul. cum quis. gloss. ibi reprobatur. Et profecto si vera est opinio communis ratione repræsentationis: quia hæres repræsentat personam defuncti, & ideo ex hac repræsentatione fictam habet malam fidem: non video qua ratione hæc repræsentatio & fictio à iure inducta esset in vsucapione, & præscriptione triginta annorum. Etenim quod præsumpta mala fides esset ex tempore triginta annorum, mirum non est: tamen quod mala fides ficta ex repræsentatione hæredis, extincta sit ob annorum triginta possessionem, mirum videtur, cum etiam post quinquaginta annos repræsentatio, à qua fictio procedit, obtineat. at si dixeris. Iurisconsultum in d. l. cum hæres. tantum agere de præscriptione decem, vel viginti annorum: siquidem triginta annorum præscriptio iure Digestorum nondum erat cognita. gloss. in l. lulianus. ff. ex quibus caus. maior. & in l. qui occiderit. ff. ad legem Aquiliam. Bartol. in l. tutor qui repertorium. in fine. ff. de administr. tutor. atque ideo communem sententiam, quæ in d. l. cum hæres. fundamentum habet, solum obtinere in præscriptione decem, vel viginti annorum: non autem in præscriptione triginta annorum: respondebitur fortassis, rationem, dicit. leg. cum hæres ita procedere in præscriptione triginta annorum, sicuti in ordinaria præscriptione decem vel viginti annorum, cum mala fides ita impediatur nam sicuti alteram, præsertim iure canonico. Adhuc tamen illud non incongrue in defensionem glo. in d. l. regul. cum quis. & Bald. adduci potest, quod iure civili mala fides non impediatur præscriptionem triginta annorum: quemadmodum iure satis compertum est. nec item iure Canonico in hac specie, in qua non de vera, sed de ficta mala fide tractatur. Ficta vero mala fides, quæ in hærede ob veram defuncti malam fidem constituitur, nullum peccatum hæredis præscribentis habet. idcirco iure Pontificio hæres ipse bonam fidem habens usufrucapere poterit: quod & alibi hac in Relezione disputabitur. Igitur in ea præscriptione, quæ iure civili bonam fidem non requirit, nec ob malam fidem impeditur: ea mala fides quæ iure Pontificio minime improbat, quippe quæ

ficta sit, nihil oberit vsucapioni, nec obtinebit Iuriconsulti responsum in d. l. haeres.

Secundo ex supra scripta disputatione apparet, an verum sit quod Alexand. in d. l. §. cum quis. opinatur, scribens, haeredem defuncti posse praescribere rem à defuncto mala fide possessam, si nolit uti accessione possessionis defuncti, & inventarium fecerit, ac praescriptio sit tricennalis, quae titulum non requirat. ita sane Alexand. in d. l. §. cum quis. numer. 22. cui Iason inibi, Felin. in d. capitu. si diligenti numer. 6. & Balb. in d. quest. 12. accedere videntur. Etenim praemissa communi sententia, quam ipse Alexand. veram esse censet, ego non video quid referat haeredem inventarium fecisse, ut liber ex hoc sit à vitio personali ipsius defuncti: cum haeres rem ipsam habuerit ab eo, qui malam fidem habuit, titulo heredis eum representantis. Imo inventarium ad hoc haeredi nocet: siquidem haeres id sciens, proficitur, rem illam titulo heredis velle obtinere. Et praeterea constat, rem illam hereditariam fuisse. Quo fit, ut minime probari possit hac Alexandri sententia. Praesertim quod restrictio ad tricennalem praescriptionem non omnino congrua est. Nam titulus haereditatis sufficiens, & iustus est ad praescribendum. l. 3. cum similibus. ff. pro haerede. vnde responso text. in d. l. leg. cum haeres. non habet rationem à defectu tituli: sed à vitio personali, & sic à mala fide defuncti, quam haeres repraesentat. Quod probatur: nam titulus alioqui iustus ad praescribendum non ideo repellitur, quod malam fidem habeat is, qui titulum eum dedit, & à quo titulus processit: sicuti passim in hoc tractatu adnotatum à nostris est. Et ideo nec in hac conclusione, nec in praecedenti agendum est de titulo, nec de eius effectu: sed tantum de mala fide defuncti, quem haeres repraesentat. Quamobrem si vitium istud malae fidei per inventarium solenniter confectum remissum foret, titulus haereditatis sufficiens esset ad praescribendum etiam spacio longi temporis, decem vel viginti annorum. Sic sane deficiat prorsus isthaec Alexandri adnotatio.

Tertium, hac in controversia illud constat, haeredem vniuersalem, etiam si velit incipere à seipso praescriptionem, non posse praescribere rem à defuncto mala fide possessam etiam si defunctus titulum: habuerit, qui seclusa mala fide sufficeret ad praescriptionem, haeres etenim ex eo titulo praescribere poterit, tamen si nolit ad hanc praescriptionem uti titulo pro haerede. Eadem enim ratio, quae iuxta communem sententiam excludit haeredem ob malam fidem defuncti à praescriptione titulo pro haerede incepta, excludit item & ab ea praescriptione, quae procedit omissis titulo pro haerede, à titulo quem defunctus habuit: sicuti adnotavit Ioan. Crot. in d. l. Pomponius. §. cum quis. idem voluit Paul. Castr. in consil. 81. numer. 12. lib. 2. & consil. 208. eod. lib. licet idem Paul. contrarium responderit in consil. 158. eo. lib. Cuius opinio ex eo falsa in hoc vltimo responso videtur, quod haeres vsus ex titulo, quem defunctus habuit, debet eo uti simul cum vitio, quod titulus ille ratione malae fidei habebat. d. §. cum quis. atque ideo verior est prior sententia, quam idem Paul. & Crot. veram censent.

Quartum, ex his aperte deducitur, haeredem posse rem à defuncto mala fide possessam omnino praescribere, si aliunde quam à defuncto titulum iustum habuerit, ex quo praescribere ceperit. text. opt. in l. an vitium. §. vlt. ff. de divers. & temp. praescrip. quem ad hoc censet singul. esse Aret. in d. §. cum quis. quo in loco idem tenent qui post Aret. ibidem scripsere commentaria, praecipue Iason. colum. 4. Alexand. consil. 181. lib. 1. & Balb. in d. quest. 12. ad fin.

Quintum, ab his deriuatur ratio eius quod Accursius asseuerat in l. tutor rerum. ff. de administr. tuto. scribens, haeredem non posse praescribere rem à defuncto, mala fide possessam, vbi mala defuncti fides fuerit vera: secus si fuerit praesumpta, aut ficta mala fides: quia in eo casu poterit eius haeres à seipso incipiens praescriptionem bona fide viucapere. Hanc opinionem Accursii sequuntur Paul. Castr. in l. nunquam. ff. de vsucap. in princip. Alexand. in d. l. Pomponius. §. cum quis. colum. 7. & ibi alii Doct. Etenim cum sola mala fides defuncti praescriberet impedimentum praescriptioni haereditatis ob repraesentationem, quae fictione quadam à l. inducitur: profecto aequum est, quod haec fictio repraesentationis locum habeat in vera mala fide defuncti: non in ficta, nec praesumpta: ne demus in haerede quo ad vnam & eandem rem ex vno & eodem capite, nempe quia haeres, duas fisiones aduersus om-

nem equitatem, quam lex civilis in his fictionibus praedictis habuit. l. posilimum. in pr. ff. de captiu. l. sciendum. ff. ex qua. ca. maior. Bart. in l. si is qui pro emptore. ff. de vsucap. colum. 3. & ibi Balb. 72. atque ideo duae fisiones in vno & eodem negotio, ex vna causa nequaquam constituntur. l. 1. c. de doi. prom. i. dicit Bart. in d. l. si is qui pro emptore. q. vlt.

Sexto subinfertur, haeredem heredis praescribere posse rem à defuncto mala fide possessam. licet haeres primus eam praescribere non posset propter malam fidem veram ipsius defuncti. Quia primus haeres, si quam malam fidem habuit, non equidem veram, sed fictam malam fidem habuisse videtur: eaque ratione eius haeres non obstant hac ficta mala fide praescribere poterit: quod satis dubius explicat Ioan. Crot. in d. §. cum quis. ad fin. dicens se nullibi legisse huius questionis decisionem. Nam quod Alexand. notat in d. consil. 181. lib. 1. colum. 2. & Felin. in capitu. si diligenti. numer. 6. de praescrip. non pertinet ad haeredem haereditatis, sed ad successorem singularem successoris singularis: de quibus in hac prima conclusione agendum non est, sed in sequenti ad intellectum text. in Aribert. male fidei. Cod. de praescrip. long. temp. 10. vel. 20. annorum.

Septimo apparet, si praemissa diligenter obseruentur, successorem in dignitate, vel officio, qui personam defuncti, aut antecessoris, minime repraesentat, posse iure optimo, praescribere rem à defuncto, vel antecessore mala fide possessam, modo non vtatur de accessione possessionis ipsius, cui successit: quod communi omnium sententia receptum est autoritate gloss. in cap. cura. de iure patro. & in cap. de quarta. de praescrip. & in cap. in primis. 2. quae sit. 1. in verb. quia leuatur. Quae etiam praescriptionem istam simpliciter permittant, in hunc tamen sensum accipiendae sunt secundum Abb. & Felin. in d. cap. de quarta. numer. 23. Alexand. Vincent. l. al. & Crot. in d. l. Pomponius. §. 1. Francisc. Balb. in d. 2. part. 3. part. 1. q. 12. numer. 60.

Secunda hac in quaestione principalis conclusio: Mala fides authoris singulari successori nocet, etiam si is aliqua accessione uti nolit, quo ad praescriptionem decem vel viginti annorum vero rei domino ignorante, text. opt. in d. actione. malae fidei. Cod. de longi. temporu. praescrip. Cuius intellectum hic minime expendam; cum enim latissime & diligenter tradiderint gloss. Panormit. & Felin. in cap. si diligenti. de praescrip. Barto. Alexand. colum. 4. & alii in d. l. Pomponius. §. 1. ff. de acquir. vel. sess. Oldrad. consil. 19. l. al. in §. sed ista. numer. 80. de actionibus. Franc. Balb. in d. l. quae sit. 12. numer. 6. Angel. Aret. in §. furruiae. l. ius. de vsucap. optimus text. in l. 19. tit. 2. part. 3.

Verum his, quae longe lateque haecenus examinauimus, vt constitueremus, nullam praescriptionem posse mala fide procedere, obstat responsum Iuriconsulti in l. gener. aliter. ff. de noxalibus. quo in loco Africanus respondit. Seruum datum pro noxa ex decreto iudicis praescribi iuste posse, eam ab eo qui scit seruum illum alienum esse, & non illius, qui eum pro noxa conuenit noxali actione dederat: à quo quidam text. adnotatur quidem, missum in possessionem decreto iudicis ob rei conuenti contumaciam alicuius rei, quam ipse missus scit non esse illius contumacis, sed alterius posse eam praescribere, non obstante hac mala fide: quam opinionem Paul. Castr. reprobatur in l. pratoru. in princip. ff. de dam. infecti. Et sane meritissime, cum mala fides huius praescribentis minime remittatur decreto iudicis, qui rem contumacis tradere voluit: non autem alienam. idem adnotatur Roman. in l. si per errorem. ff. de vsucap. Imo in cap. vltimo. de praescrip. colum. 19. in repetit. idem in l. sequitur. §. si viam. ff. de vsucap. numer. 26. Alexand. in l. si finita. §. si de veclis alibus. ff. de dam. infecti. numer. 11. & ibi Paul. Castr. text. opt. in l. qui fundum. §. qui bona. ff. pro emptore. ad finem. cuius meminere Paul. in l. iuste possidet. de Bart. in l. Pomponius. §. si ius. ff. de acquir. posses. Denique hi Doctor. conueniunt in hoc quod missus in possessionem ex causa noxali vel damni infecti, non possit rem praescribere mala fide iure Canonico. Nam in aliis causis omnium consensu absque vlla controversia receptum est, iudicis decretu. & auctoritatem minime defendere praescribentem mala fide, nec iure Canonico, nec civili: ex d. §. qui bona. vnde praescriptioni locus non erit, si quis missus in possessionem, etiam ex secundo decreto malam fidem habeat: quippe qui possideat rem, sciens eam alienam esse. Sed nullum in possessionem ex causa damni infecti, vel noxali posse rem mala fide praescribere, etiam si sciat alienam esse, non illius, aduersus quem missio facta fuerit, asserunt gloss. in hac regula possessor. gloss. item in d. c. si diligenti. & ibi Anton.

Ant. num. 12. Panorm. num. 28. Imol. num. 12. Bald. in d. l. & genera-
lura. 1. & 2. dist. gloss. & Bartol. colum. 1. & in d. §. si de reigalibus.
Bald. in l. 2. ff. de nosal. caus. ag. a. num. 10. idem Bald. in Auth. ei qui
inter. colum. pen. & ibi Sal. quest. 9. C. de buns. auth. ud. poss. Spec. tit. l.
de 2. d. r. §. iuxta. num. 8. quorum Opinio etiam quo ad ius Ponti-
ficium Communis est, vt teitatur Alexand. in d. §. si de reigalibus.
num. 11. Imol. in d. c. vltim. colum. 19. quasi speciale sit in causa
damni infecti. per ea, que notantur in d. l. pratoris. & in noxali
causa: quia res ipsa cuiuscunque sit ad illud onus damni in-
fecti, & noxa tenetur: qua ratione missus in possessionem
videtur causam habere a vero domino: quia si vellet pro-
priam rem petere & consequi, tenetur estimatione damni
soluere, vel de vero infecto cauere. Adhuc tamen prior
sententia mihi verior apparet. Nam etsi verus dominus his
actionibus omnino teneatur, non ex hoc sequitur, missum
in possessionem, qui scit rem non esse possidentis, prescri-
bere posse rem alienam mala fide: cum hic maximam cul-
pam contraxerit, qui verum dominum in iudicium non
vocaerit, vt rem defenderet: nec ab eo petierit noxam esti-
mationem: nec damni infecti cautionem. Etenim res inter
alios acta, aliis non nocet, secundum vtriusque iuris consi-
derationes. Fit igitur, vt missus in possessionem ex causa no-
xali, vel damni infecti, quoties ante perfectam vsucapionem
fuerit rem, in cuius possessionem missus fuerit, alienam
esse, non illius, quem in iudicium vocauerat, teneatur ipsum
dominum interpellare pro estimatione noxam, vel pro ipsa
damni infecti causa: dominusque tenebitur ex his causis
promisso satisfacere.

§. DECIMVS.

De iuris patronatus & presentandi præ-
scriptione.

S Y M M A R I A.

1. Ius patronatus quomodo à laicis vel clericis possit prescribi sine consensu Episcopi. Et ibidem intellectus de cura, de iure patronatus.
2. Ius patronatus in Ecclesia libera, prescriptione à laicis acquiri non potest.
3. Parochiani possunt prescribere ius presentandi rectorem, in Ecclesia libera.
4. Patronus etiam prescriptione potest acquirere ius presentandi rectorem in Ecclesia collegiali.
5. Gallicani Hispaniarum Reges quo iure possint Episcopos nominare, & eligere. Et ibi de Galliarum Regis iure circa nominationem Episcoporum.
6. Expeditur Canon in c. cum longe. 6. distin.
7. Prescriptio iuris patronatus quantum temporis requirat?
8. Ius patronatus prescribi à laicis potest in Ecclesia, qua patronum habet, & olim habuit: atque ubi tractatur de tempore prescriptiois necessario.
9. Titulus beneficii canonicus, an possit prescriptione acquiri: & an teneatur quis Episcopo exigenti illum ostendere?
10. Examinatur breuiter regula Cancellarie de triennali possessione.

Hic preterea regulę iuris Pontificij, qua definitum ex-
tat nullam prescriptionem mala fide posse obtinere,
obiat responsio lummi Pontificis in c. cura, de iur. patr. Etenim
cū ex iuris errore mala fides presumatur, sicuti hac in Re-
lectione iam satis probauimus, nec possit ius patronatus eccle-
siasticum à laicis in alteram Ecclesiam, vel in personam
ecclesiasticam, vel in laicos transferri, absque licentia &
consensu Episcopi: responsum est à Romano Pontifice, pos-
se laicos ius patronatus ecclesiastici prescriptione temporis
obtineretitulo translationis, licet consensus Episcopi mi-
nime accesserit ad eiusdem translationis autoritatem: igitur
prescriptio cum mala fide adhuc iure Canonico admit-
tatur. Cui obiectioni gloss. & Doct. in d. c. cura, respondere
conantur variis modis, quibus constat, ad illius capitis deci-
sionem omnino aduertendum esse, eam prescriptionem ad-
mitti non alias, quā si eidem bona fides accesserit, vel quia
quasi possidentes ius patronatus, existimarunt consensum
Episcopi translationi autoritatem dedisse: vel in ea specie,
& casu, de quo actum fuit iure non fuisse necessarium con-
sensum Episcopi: eaque opinio iure satis probari poterat ob
varias interpretum sententias, ex quibus dubiū erat, & am-
biguum, an esset in eo casu Episcopi consensus necessarius,
iuxta ea, quę de errore iuris superius à nobis adnotata fue-
runt: vnde constat bonam fidem in specie d. c. cura, necessariam
esse ad prescriptionem, & ideo premitendum est, eam in ea
prescriptione contigisse vel ex errore facti, vel ex ignorantia
iuris, quę quandoque bonam fidem inducit.
Superest tamen ad illius responsi interpretationē expli-
care, an in acquirendis Ecclesiis quo ad ius patronatus, vel

quo ad beneficij & sacerdotij titulū, prescriptioni locus sit?
Nani & huic tractatui maxime hęc disputatio conuenit: qua
de re aliquot constituā conclusiones, ex quibus huius ques-
tionis resolutio constabit compendio quodam, cum apud
alios longa, lataque sit ad vtramque partem disputatio.

Prima conclusio: In Ecclesia, quę olim libera fuit, ius pa-
tronatus & ecclesiastici prescriptione acquiri non potest à
laicis. Huius conclusionis auctores sunt Archi. in c. hortatur,
71. dist. Card. in Clem. 2. q. 5. de iure patronat. Panorm. in c. querelam,
de elec. col. 3. super gloss. in verb. consuetudine. Cardi. item ibi huic opi-
nioni subscribit. Idem Alex. consil. 75. lib. 4. Panorm. in disputa-
tione, incipienti, Augerio. colum. 6. ver. & ex his sequor Archi. Idem Abb.
& Felin. in ca. caus. 3. col. de prescrip. Ioan. Andr. in regu. quod alicui,
de regu. iur. in 6. iuxta intellectū: quem ex illo refert, & sequit-
ur Rochus Curti. de iure patronat. in verb. ipse, vel in. quast. 36. atque
eundem sensum applicuerunt Ioan. Andr. in vltimis verbis
huius disputationis. Abb. in dict. cap. querelam. num. 9. & fere om-
nes, qui post eum scripsere, quorum statim mentionem fa-
ciemus. vnde cum eiusdem Ioan. Andr. Opinio Communis sit se-
cundum Abb. in d. numer. 9. & in aliis locis paulo ante citatis,
Rochum in d. quast. 36. Deci. in cap. cum venerabilis de except. nu. 36.
Felin. in tract. quando litera apost. noceant patron. colum. vltim. Franc. &
Balb. de prescrip. 1. part. 5. part. principa q. 9. Deci. consil. 124. & consil.
117. & consil. 134. constat & hanc primam conclusionē com-
munem esse: & absque vlla controuersia tenendam fore:
sicuti latissime probat Lambert. de iur. patronat. 1. lib. 1. part. q. 10.
artic. 5.

Ego sane, tametsi videam frequentiori Doctor. consensu
receptum esse, quod prescriptio iuris presentandi non ad-
mittatur in Ecclesia libera, vt ius istud à laicis prescriptione
obtinere valeat: scio tamen Ioan. Andr. in dict. regul. quod alicui.
Ad fm. hanc opinionē non ita indistincte asseuerare: sed eam
intelligere quo ad Ecclesiam, quę vere apparet libera, &
quam constat nec à laicis constructam, nec dotatam fuisse:
quod si res ista in dubio sit, inquit Ioan. Andr. Ecclesia præ-
sumi à parochianis constructam: atque ideo potest prescribi
ius presentandi per ipsos parochianos. Ex contrario Archi.
dicit, quique eum sequuntur, distincte probare nituntur, &
asseuerant, in Ecclesia libera ius presentandi non posse à
laicis prescriptione acquiri, præferunt in dict. Clement. 2. q. 5.
arbitratur, in eo dubio, an Ecclesia sit libera, vel fuerit à pa-
rochianis constructa, vel dotata, idem esse, vt prescriptioni
locus non sit, nisi ea fuerit immemorialis. Qua de re latissi-
me disputat Lambert. in dicto articulo 5. cuius quidē omnia di-
sputatione, quæ lectori facillime obuia erit, illud expeditū
est apud me, conclusionem hanc, quā primo loco constitui-
mus, magis communē esse, siquidē & qui contentione istā
Archi. & Ioan. Andr. post eos examinare conati fuerunt, in
hanc primam assertionem conuenisse videntur: idcirco in
praxi non mediocrem autoritatē, sed sane maximā obti-
nebit nō obstantibus his quæ varie vtrinque adduci solent.

Possit tamen is, qui habet quasi possessionem præsen-
tandi ex tempore, immemoralis, titulum huius iuris, & eccle-
siastici patronatus allegare, & eiusque probationem indu-
cere tanti temporis quasi possessionem: quemadmodū Felin.
tradit in dict. c. causam. colum. 3. de prescrip. Sic enim temporis
immemorialis quasi possessio non habet autoritatem iure
prescriptionis, sed tituli probati, vel presumpti: ex c. super
quibusdam de verbor. significati. l. hoc iure. §. ductus aqua. ff. de aqua quot.
& actiua.

Cæterum auctore Panormi. in dict. disputat. Augerio. potissima
ratio, cui Archidiaconi sententia innititur, ea est, quod ius
patronatus est spiritualibus annexum, & quasi spirituale:
atque ideo laici sint capaces eiusdem iuris, nec id possidere
possunt, nisi ex priuilegio speciali, vel iuris cōmunis: nempe
constructionis, aut dotationis alicuius Ecclesię ratione, cap. 1.
quanto de iudic. c. 3. de iur. patro. vnde prescribere laici non pos-
sunt ius istud, quod nec possidere valent, eiusdem possessio-
nis incapaces iure communi: cum prescriptio absque posses-
sione minime procedat. c. sine possessione. de regul. iur. in 6. Etenim
ex multis, quę pro Archid. traduntur, hoc est, ni fallor, præ-
cipuum fundamentum.

Hęc autem ratio profecto parum vrget. Nam vtcunque
sit, siue ex gratia iuris cōmunis causa donationis, aut con-
structionis Ecclesiarum, laici capaces sunt huius quali pos-
sionis iuris patronatus ecclesiastici. cap. consilulatonis. de iure pa-
tronat. cap. pie mentis. 16. q. 1. quod satis est ad quasi possessionē
istam obtinendam. Nec refert dicere, quod illi tantum

